

Univerzitet u Sarajevu
Fakultet političkih nauka
Odsjek:Komunikologija

Esej iz predmeta:Filozofija medija

Tema: Doktrina šoka iz dvadestog u dvadeset i prvo stoljeće(183-188.str)

Prof. dr. Fahira Fejzić-Čengić
Sarajevo, 2021.

Haris Hodžić-Broj indeksa:1055/II-K

Sažetak: U ovom eseju najviše pažnje ću obratiti na stvari koje su se dešavale u svijetu u toku 20. stoljeća kao i u 21. stoljeću. To se prije svega odnosi na ubistva političara, pranje novca, osnivanje banaka, pojava ratova, pojava ekonomske krize, vraćanje novca bankarima sa kamatama, dolazi do razvoja i pojave stvari koje utječu na svijet. Pored toga dolazi do osnivanja UN-a, razvoja TV-a, rock'n'rolla, atentati na političare. Također, se govori o tome kakva se muzika slušala u to doba, kako su osobe oblačile (tj. kakva je moda bila), pominje se i pad Berlinskog zida i pad komunizma, dolazi do pojave iračko-američkog rata. I na kraju bi rekao da se još spominje ko je uspostavio doktrinu političkih globalnih šokova, kako ona djeluje itd.

Ključne riječi: porodica Rotschild, doktrina šoka, lude dvadesete, komunizam, šarena moda.

Na početku ovog teksta u knjizi iz šezdesetih Jutro čarobnjaka Louisa Pauwelsa i Jacquesa Bergeira dolazi do toga da oni razmatraju pojave koje bi se jednim imenom mogle nazvati fantastični realizam. Dolaze do zaključka da sama slika našeg svijeta nije realna, i govore da je povijest civilizacije zapravo povijest urote.

Izraz „pojam urote“ je pomenut od strane CIA (Centralna obavještajna agencija) i to nakon stravičnog ubistva američkog političara John Fitzgerald Kennedyja kako bi osuđivali sve one koje je zanimao slučaj ovog ubistva.

Barun David de Rotschild osoba koja je dolazila iz bogate porodice Rothschild optužena je od strane francuskih vlasti za krađu ogromne količine novca koje su britanski umirovljenici povjerali banci i porodici Rothschild.

Pokrenuta je u tom periodu kriminalistička istraga koja je fokusirana na Švicarsku podružnicu banke Edmond de Rotschilda koja je iznosila oko sto pedeset milijardi eura, a njihovi poslovi su bili pod kontrolom Benjamina de Rotschilda i njegove žene Adrijane.

Ne postoji država na svijetu u kojoj nisu imali ili osnovali poslovnice svoje banke.

Kroz samu historiju obitelj Rotschild krasila ih je jedna stvar, a to je da su uvijek vršili posuđivanje novca svojim zemljama, a kada bi se izvršio pokop mrtvih osoba dolazilo bi se do zaključka da bi svaka porodica dugovala jedna drugoj.

Politika njihovih banaka danas je ista, tj. da vrše finansiranje svih strana, samo što to danas ne rade otvoreno kao što su nekada radili.

Doktrina šoka je izraz koji se odnosi na ovisnost slobodnog tržišta o snazi šoka. Ovaj izraz dobio je ime od strane kanadske autorice Naomi Klein. Osnovna zamisao se bazira na tome i glasi: Prvo pusti žrtvu, a nakon toga je šokira, i našu sudbinu drži u svojim rukama. Dvadeseto stoljeće se smatra kao desetljeće opuštanja i optimizma. Ovo stoljeće započelo je itekako mirno. Može se reći da je svijet sve do samog kraja 19. stoljeća uživao u miru. Oligarhija (politički poredak u kojem vlast drži mala skupina ljudi) je u Evropi mirovala, dok su na drugoj strani svijeta od strane Sjedinjenih Američkih Država (SAD) pokrenut veliki broj genocidnih ratova na području (Koreje, Kube, Filipina, Kine).

Do kraja prvog svjetskog rata došlo je 1918. godine, ali agonija nakon rata se nastavlja i traje do 1920. godine kada dolazi do kraja epidemije španjolske gripe. Inače, ova gripa je bila podtip gripe H1N1, trajala je u periodu od marta 1918. godine pa sve do juna 1920. godine.

Slijede „lude dvadesete“ postaju popularan Jazz, plesovi poput Tanga i Charlestona, razvija se ženska moda, ženski modni dizajneri imaju sve veći utjecaj na razvoj mode. Pojavljuju se i velike zvijezde nijemog filma, one koje smo bar jednom svi pogledali na TV-ekranima, kao što su: 1. Charlie Chaplin, 2. George Valentin, 3. Norma Desmond, 4. Florence Lawrence.

Do pojave ekonomske krize dolazi 1929. godine koja je pogodila svijet i koja je dovela do nastanka i pojave totalitarizma na svjetskoj razini koji su identični, ali koji imaju različite simbole i koji su spremni da odigraju ključnu ulogu u razvijanju u zavođenju sukoba i pojavi novih ratova.

U periodu kada se osniva Liga naroda, zemlja je još uvijek vraćala novac zajedno sa kamatama koji su dugovali iz perioda Prvog svjetskog rata, novac koji je služio kao pomoć u toku trajanja rata.

Nakon što je kriza prošla, početkom 1930. godine opet kreće razdoblje zabavne destrukcije, u Njemačkoj dolazi do pojave „Cabareta“ - vrsta pozornice koja je prikazivala tamnu stranu svjetske historije kroz prizmu ljudskih odnosa.

U SAD-u dolazi do pojave zvučnog filma 1927. godine, prvi komercijalno zvučni film bio je Pjevač jazza. Glavnu ulogu u tom filmu imao je glumac Al Jolson. Svijet je povezan sa telefonima i zrakoplovima.

Nakon toga, deset godina poslije 1939. godine napadom Njemačke na Poljsku započinje Drugi svjetski rat, a rat je završio 1945. godine kapitulacijom Njemačke i Japana. U ovom ratu dolazi do gubitka velikog broja civilnih žrtava. Nakon završetka rata 24. oktobra 1945. godine dolazi do osnivanja organizacije Ujedinjenih Naroda (UN), koja je zamijenila Ligu Naroda. Dolazi do razvoja televizije, radija, a komunizam je sve više bio rasprostranjen. Nakon toga ubrzo dolazi do osnivanja Europske unije koja je osnovana iz razloga da bi se spriječili učestali krvavi i međuljudskih sukobi koji su doveli do pojave Drugog svjetskog rata. Od 1950. godine Europska zajednica za ugljen i čelik vrši političko ujedinjavanje europskih zemalja s ciljem osiguravanja trajnog mira.

Komunizam u Jugoslaviji bio je najozlogašeniji i rezultirao je veliki broj ubistava, zastrašivanja, protjerivanja itd.

Početkom šestdesetih godina došlo je do kubanske krize koja se dogodila 1962. godine, gdje su Sjedinjene Američke Države zahtjevale da se povuku nuklearne rakete s područja Kube, a Moskva je insistirala da Washington mora povući svoje rakete s područja Moskve.

U ovom periodu sve više se razvija pop-rock muzika, dolazi do osnivanja muških bendova kao što su: „Beatles“, „Rolling Stones“, „The Doors“, „The Beach Boys“, „The Monkees“, „The Mamas and the Papas“, „Jefferson Airplane“, i „Simon & Garfunkel“, „Pink Floyd“, „Deep Purple“.

Dolazi do Vijetnamskog rata koji je trajao od 1964. godine do 1973. godine, koji je započeo napadom Sjevernog Vijetnama na Južni Vijetnam, iz razloga što Sjeverni Vijetnam nije odobravao podjelu zemlje koja se dogodila nakon što je tadašnji Američki predsjednik pomogao antikomunistu Ngou Dinh Diemu da osvoji vlast i pobijedi na izborima koji su tada namješteni.

Sve više se redaju ubistva i atentati na političare, došlo je do ubistva američkog predsjednika John Fitzgeralda Kenedija 22. novembra 1963. godine, kao i ubistvo Martina Luthera Kinga 1968. godine, osobi koja se borila za građanska prava, i nažalost to ga je koštalo vlastitog života.

Početak sedamdesetih godina dolazi do razvijanja modernih trendova, a najznačajniji jeste hipi-pokret. Hipi-pokret nastao je u zapadnoj Americi u San Francisku. Pripadnici hipi-pokreta propagiraju seksualne slobode, igraju značajnu ulogu u očuvanju prirode i mira, a protive se ratu. I može se reći da su ovom pokretu najviše štete nanijeli one osobe koje su konzumirali drogu.

U tom periodu kosa se ukrašavala sa marama, a najpopularnije je bilo nositi prirodnu kosu tj. duga lepršava kosa. Upravo takva vrsta kose je simbolizirala pobunu od strane hipi-pokreta protiv rata u Vijetnamu, tadašnjoj službenoj američkoj politici i stilu života.

Dolazi i do pojave hipi stila. Karakteristike tog stila bile su široke košulje, kožni prsluci, dugačke suknje, haljine. Hipi odjeća ukrašena je bila cvjetnim, afričkim, indijskim motivima. Za izradu odjeće koristili su se prirodni materijali. Kada su u pitanju hipi stilovi, oni nisu imali modnog kreatora, nisu dozvoljavali da na njihovih predmetima budu znakovi nekih modnih kuća, njihov izbor je bila jeftina, udobna jednostavna odjeća.

Početak osamdesetih godina modni trendovi su dali veliki pečat čitavoj deceniji. U ovom periodu svaka osoba je imala slobodu da iskaže svoje modne mogućnosti. Specifično za ovaj period jeste to da je vladala protivriječnost, ne samo u modi, već i u muzici i filmu. Poenta modnog stila je bila da sve sija i da se sve šareni. Odjevni predmeti koji su se nosili u periodu osamdesetih jesu: kožne pantole, uske farmerke, kratke pamučne majice, kombinezoni. Najčešći materijali od kojih su se krojile odjevne kombinacije jesu: Čipka, mreža, izbiljeni teksas, i tu bi se mogao dodati i saten koji je služio za izradu haljina za maturske večeri. Muški dio populacije je nosio dugu kosu, a ženska populacija kraću kosu. Frizure koje su bile popularne u tom periodu jesu: „fudbalerka“- nju su nosili fudbaleri iz radničkih klasa „vokuhila“- frizura koja je popularna u Njemačkoj, izgledala je naprijed kratko pozadi dugačko.

U tom periodu sve veći broj osoba je izlazio u disko-klubove, slušali su se veliki hitovi tog perioda kao što su Sunshine Reggae, Modern Love, When Tomorrow Comes. Muzika je bila opuštenija, uživalo se u životu. Politika je kao i u svakoj sferi, pa tako i kulturi često imala veliki utjecaj u životu svijeta. Preko kulture su promovisane različite ideje i ideologije.

Vrhunac optimizma u osamdesetim godina bilo je samo rušenje Berlinskog zida 1989. godine gdje dolazi do pada komunizma. Berlinski zid je odvajao Istočni Berlin od Zapadnog Berlina. Uslijedile su velike demonstracije 9. novembra koje su dovele do toga da je Berlinski zid srušen od strane demonstranata koji su rušili zidove, otvaraju se granice ka Zapadu. Ujedinjenje Njemačke se dogodilo 9. oktobra 1990. godine.

(<https://www.youtube.com/watch?v=6cMDmCLTfkc>)

Početak 1990-tih dolazi do pojave novih šokova i ratova na prostoru bivše Jugoslavije, koje niko nije očekivao od strane Europe. Dolazi do raspada Jugoslavije, države proglašavaju nezavisnost. Prvo su nezavisnost proglasile Slovenija, Hrvatska, Makedonija u julu 1991. godine, a godinu nakon toga to je i uradila Bosna i Hercegovina. Savezna Republika Jugoslavija je nastala 27. aprila 1992. godine, kao zajednica Srbije i Crne Gore. Do najvećih sukoba je došlo na prostoru Hrvatske od 1991. godine do 1995. godine, i u Bosni i Hercegovini u periodu od 1992. godine do 1995. godine. Rat je okončan potpisivanjem Dejtonskog sporazuma 14. decembra 1995. godine u Parizu.

U terorističkim napadima u New Yorku i Washingtonu 2001. godine, život je izgubilo oko 3000 ljudi. Do ovoga tragičnog događaja došlo je 11. septembra 2001. godine kada je 19 militanata povezanih s ekstremičkom grupom Al Kaida zabilo se sa dva aviona u World Trade Centar u New Yorku, jednim u zgradu Pentagona nedaleko od Washington D.C-a, a jedan se srušio u polje u Shanksvilleu u Pennsylvaniji, nakon sukoba između putnika i otmičara.

Vođa ove organizacije bio je Osama Bin Laden. Nakon toga dolazi do pojave iračko-američkog rata 2003. godine. To je vojna intervencija koja je pokrenuta u svrhu okupacije Iraka, od strane Sjedinjenih Američkih Država (SAD) u periodu od 2003. godine pa sve do 2010. godine. Sve ove pojave dovele su do toga da se svijet upravo prestrašio samog utjecaja čovjeka na klimatske promjene, a svijet je pod utjecajem tehnologije nadzora koja je omogućena od strane one tehnologije koja je predstavljala optimizam i budućnost koju su danas svi prigrlili.

Došlo je i do perioda kada su se ljudi pomalo opustili i ubrzo su se naviknuli na nove stvari, a glavni razlog za to jeste ekonomski rast koji se povećavao iz dana u dan. Međutim pred kraj desetljeća, dolazi do velikog šoka i dolazi do pojave globalne ekonomske krize koja je nastala kao rezultat neisplaćivanja hipotekarnih kredita od strane banke pod imenom Goldman-Sachs.

Dolazi do pojave Arapskog proljeća koje se smatralo kao oslobođenje velikog dijela svijeta od strane tiranije, međutim nekoliko godina nakon toga većina ljudi je shvatila da se radi o velikoj namještaljci.

Nakon Arapskog proljeća, uslijedila je pojava imigrantske krize, koja je nastala kao uzrok kolosalnog zakazivanja vladajućih (vojnih) elita u izgradnji moderne države. Ove elite su kontrolirale slabije institucije i državne resurse, a sve su to radile iz razloga kako bi imali dobit i korist od toga. Arapske države su bile ekonomski sve slabije, a s druge strane politički sve više totalitarne.

Doktrina političkih globalnih šokova uspostavljena je postavljanjem Donalda Trumpa za predsjednika Sjedinjenih Američkih Država (SAD). Kada je ova odluka donesena, ona je od strane građana izazvala veliku buru i nezadovoljstvo, iz razloga što sami građani Sjedinjenih Američkih Država (SAD) nisu imali veliko povjerenje u političke aktivnosti predsjednika Sjedinjenih Američkih Država Donalda Trumpa. Donald Trump se smatra oličenjem najmračnijih i najpogiblijih trendova, na osnovu čega se vrijednost ljudskog života procjenjuje na osnovu rase, vjere, spola, spolne interakcije.

U današnjem dobu, doktrina iz 20. stoljeća imala bi svoje mišljenje da će u Europi doći do pojave ratova u bliskoj budućnosti, i da će oružani sukobi biti lokalnog karaktera. Sve ove pojave dovodile bi do jačanja policijskog i vojnog nadzora, koji bi imali zadatak da uvede red i disciplinu, i da djeluju protiv građana kojima država ne može pružiti pomoć jer je potrebno da se sve zakonske ovlasti predaju nadnacionalnim strukturama.

Iznosi se ideja prekooceanskih trgovinskih sporazuma da oni ne dobijaju samo ekonomsku dimenziju, već i političku dimenziju, kako bi došlo do ujedinjenja Sjedinjenih Američkih Država (Sad-a) s Evropom.

Zaključak:

Moje mišljenje jeste da je tokom vremena svijet sve više napredovao u tehnološkom smislu i da je u nekim sferama imao pozitivan utjecaj, a u nekim negativan utjecaj. Što se tiče pozitivnog utjecaja tu bi se moglo navesti razvoj pop-rock muzike, osnivanje bendova, pojava nijemog filma i pojava glumaca koji su postali zvijezde ovog filma, izlasci u disko klubove, nošenje različitih vrsta frizura, promocija novih pjesama itd. U negativne utjecaje mogli se spomenuti različite vrste ratova koji su doveli do gubitka velikog broja žrtava u svijetu kao i na našim prostorima, ubistva političara gdje su se neki borili za građanska prava kao što je bio Martin Luter King. Najviše mi se dopalo što je došlo do rušenja Berlinskog zida, iz razloga što niko nema pravo da razdvaja isti narod, koji živi u istoj državi ili u gradu, i dijeli ga u dvije cjeline. Ovaj događaj je odgovarao više liberalnim strankama, a građani su uradili pravi potez što su zid rušili svim i svačim. I svi treba da budemo zajedno i da skupa proživljamo stvari koje se dešavaju u našoj državi da li su one dobre ili loše.

Literatura:

1. Mišak, K. (2020). *Smrt transhumanizmu, sloboda narodu*. Zagreb: Teledisk

WEB IZVORI:

1. <https://www.dw.com/hr/globalno-nepovjerenje-u-trumpove-politi%C4%8Dke-sposobnosti/a-51946868>
2. <https://joomboos.24sata.hr/prvi/sto-se-zapravo-dogodilo-11-rujna-2001-godine-13355>
3. <https://wannabemagazine.com/istorija-mode-osamdesete-godine/>
4. <https://www.dw.com/hr/%C5%A1to-je-ostalo-od-arapskog-prolje%C4%87a/a-46274141>
5. <https://povijest.hr/nadanasnjidan/prvi-potpuno-zvucni-film-u-povijesti-1928/>
6. https://hr.perish.info/1683-musical-cabaret-content-video-interesting-facts-hist.html?_cf_chl_jschl_tk_=58f7682c707423f593e3cd9a55be67c001e49ab1-1618228718-0-ATrlTaHAoUsDL9yF0GLl
7. <https://hr.rbth.com/povijest/79397-sovjetski-casnik-sprijecio-apokalipsu>
8. <https://mvinfo.hr/knjiga/12536/ne-nije-dovoljno-kako-se-oduprijeti-trumpu-i-politici-soka-te-ostvariti-svijet-kakav-nam-je-potreban>
9. <https://www.dw.com/bs/%C5%A1ta-je-ostalo-od-arapskog-prolje%C4%87a/a-46263162>
10. <https://studentski.hr/vijesti/na-danasnji-dan/rat-u-iraku-0b83b110-e573-445b-ba78-5161db7937c2>
11. <https://www.klincek.com/?p=1203>
12. <https://koopertins.com/81/>
13. https://europa.eu/european-union/about-eu/history_hr.1
14. <https://www.bbc.com/serbian/lat/svet-50306866>